

תאריך: ג' באב התשע"ח
15 ביולי 2018

אל: גב' אתי בן-דור, פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה)

הנדון: בקשת יאח"ה להיתר האזנה לשיחות אגב אורחא עם ח"כ – פרשה 1803

1. בהמשך לשיחותינו בנושא, ולצורך תיעוד הדברים והמסקנה אליה הגענו בשיחותינו על העניין, אני מעלה על הכתב את התייחסותי לגבי הבקשה של יאח"ה להיתר האזנה לשיחות אגב אורחא של יעד ההאזנה שאול סעיד הכנעני עם ח"כ דוד ביטן; זאת במסגרת חקירת עברות שוחד, מרמה והפרת אמונים, החל בתקופה בה שימש ח"כ ביטן כסגן ר' עריית ראשון לציון ויו"ר ועדת התכנון והבנייה בעיר ועד היום.
2. בתיק זה הוגשו בקשות רבות לפתיחת שיחות אגב אורחא של מואזנים שונים עם ח"כ ביטן, וכן בקשות לקבלת נתוני תקשורת (פלטי שיחות ונתוני מיקום) לגבי ח"כ ביטן עצמו.
3. בענייני של הכנעני, במהלך חודש נובמבר 2017, התבקשה האזנת סתר לשיחותיו. בתחילה, על סמך המידע שהובא בבקשה, המלצנו שלא להיעתר לבקשה, שכן ניכר היה שכל תכליתה של הבקשה היא להאזין לשיחותיו של ח"כ ביטן, דבר שעלול לעקוף למעשה את מגבלות ההאזנה לחברי-הכנסת המנויות בחוק חסינות חברי הכנסת. לאחר מכן, הוצגו חשדות עצמאיים בעלי משקל ממשי נגד הכנעני, והוחלט להתיר את הבקשה להאזנה לשיחותיו. ההאזנה לשיחותיו של הכנעני נערכה למשך חודש ימים, בין 27.11.2017 ל-27.12.2017. שיחותיו של הכנעני עם ח"כ ביטן לא "נפתחו" עד כה. המדובר ב-14 שיחות בין הכנעני לבין ח"כ ביטן, שנקלטו במסגרת האזנת הסתר שנערכה ל-הכנעני.
4. עתה, המשטרה מבקשת להגיש בקשה ל"פתיחת" השיחות של הכנעני עם ח"כ ביטן.
5. כזכור, פתיחת שיחות אגב אורחא עם חברי-כנסת מוסדרת בסעיף 7א לחוק האזנת סתר, אשר זו לשונו:

- 7א. (א) נקלטה במסגרת האזנת סתר כדין לפי סעיפים 6, 7 או 9א(א)(2), שיחה עם חבר הכנסת, תופסק, מיד עם היודע למאזין שמדובר בחבר הכנסת, הקשבה לה, ולא ייערך תמליל שלה; חומר ההקלטה יועבר לעיונו של השופט שנתן את ההיתר.
- (ב) השופט שנתן את ההיתר, ובהעדרו שופט מוסמך אחר כאמור בסעיף 6(א), רשאי להאזין להקלטה או להורות
- שיחות חסויות
שנקלטו בדרך אגב
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

על עריכת תמליל ולעיין בו.

(ג) מצא השופט, כי חומר ההקלטה כולל חומר הדרוש למטרות שלשמן ניתן להתיר האזנת סתר לפי סעיף 6(א), וכי הצורך בגילוי החומר לשם כך עולה על החשש לפגיעה ביכולתו של חבר הכנסת למלא את תפקידו, יורה על העברתו של חומר זה בלבד למבקש, בדרך שתיקבע; השופט יורה על אופן הטיפול ביתרת חומר ההקלטה.

6. מלכתחילה, עוד בימי החקירה הסמויה, בחנו בקפידה יתרה את עניינו של שאול הכנעני כיעד להאזנת הסתר, לנוכח מעמדו שעוזרו/יועצו וכן נהגו של ח"כ ביטן. החשש היה שההאזנה לשאול הכנעני תפגע בחסינות חבר הכנסת. קפדנות זו שגזרנו על עצמנו הייתה, באופן פורמלי, למעלה מן הדרוש לפי החוק, שכן בשונה מבעלי מקצועות חסויים מסויימים, כגון עורך-דין או רופא, שם גם עובדים בסביבתו של בעל המקצוע (מתמחים), עובדי מוסד רפואי שאינם רופאים וכדומה) נהנים מהחיסיון המקצועי – החסינות היא אישית ואינה חלה על עובדיו של חברי הכנסת.

7. בתחילת הדרך, ביקשה המשטרה להאזין לשאול הכנעני לצורך ביסוס החשדות נגד ח"כ ביטן, ועל בסיס זה דחינו את הבקשה. לאחר מכן, המשטרה הציגה חשדות עצמאיים נגד שאול הכנעני, שהצדיקו את עצם ההאזנה לו, וכיוון שכך נעתר פ.מ. לבקשת ההאזנה, תוך שצינו בהיתר שניתן, כי אין להתיר "פתיחת" שיחות של הכנעני עם נבחר ציבור (לרבות ח"כ ביטן).

8. כעת, מבוקש לפתוח את השיחות של הכנעני עם ח"כ ביטן. כמו כן, נכון לעת הזאת התחדדה ההבנה לגבי עיסוקו של הכנעני ומידת הזיקה שלו לפעילות פרלמנטרית של חבר-הכנסת ביטן. לפי הגדרת ח"כ ביטן בחקירתו, הכנעני משמש כיועצו הפרלמנטרי. כך גם הכנעני מגדיר את עצמו. אין אינדיקציות לכך שמדובר בתואר פיקטיבי.

9. המלצתי היא שלא לאשר את הבקשה הנוכחית של המשטרה, וזאת מן הטעמים הבאים:

א. יעד ההאזנה, שאול סעיד הכנעני, רשום כיועץ פרלמנטרי של חבר הכנסת ועל פי האינדיקציות שבחקירה הגלויה עולה כי הוא משמש בפועל בתפקיד זה, גם אם בידי המשטרה אינדיקציות לכך שהוא מבצע פעולות שונות עבור ח"כ ביטן שאינן מתחום הייעוץ הפרלמנטרי. בנסיבות אלה, הפוטנציאל לחשיפה לתכנים פוליטיים גבוה.

ב. אין די בנימוק הראשון כשלעצמו כדי להוביל לדחיית הבקשה, שכן בית-המשפט יוכל למיין אישית את כמות השיחות המצומצמת (14 בלבד), ובכך ניתן להבטיח חשיפה, אפילו של אנשי הסיגינט במשטרה בלבד, לתכנים אלה. אולם, קיים חשש ממשי נוסף, שמטה את הכף לטעמי לכיוון דחיית הבקשה, והוא, שנכון למועד הגשת הבקשה, החשד נגד הכנעני לא התגבש ברמה מספקת לכתב-אישום בכפוף לשימוע. אומנם פתיחת השיחות עשויה לכאורה לגבש את החשד נגד הכנעני לרמה הנדרשת לצורך כתב-אישום בכפוף לשימוע, אולם גם מנוסח הבקשה של המשטרה עולה כי עיקר העניין של המשטרה בשלב זה בשיחות אלה הוא לצורך השגת ראיות מפלילות נוספות נגד ח"כ ביטן. בנסיבות אלה, מתגבר החשש שמא השימוש בדוקטרינה של

האזנת סתר בדרך אגב הוא למעשה "תרגיל" לעקיפת איסור ההאזנה לח"כ ביטן בעברות הנדונות. כיוון שכך, וכאקט ראוי של "ריסון הכוח", אין מקום לאשר את "פתיחת" השיחות האמורות.

ג. ניתן לצפות ברמת ודאות גבוהה, כי אם וכאשר יוגש כתב-אישום נגד ח"כ ביטן, סוגיית האזנות הסתר אגב אורחא לשיחותיו עם יעדי ההאזנה בתיק – תתעורר במהלך המשפט. ~~כבר עתה, התבטא ח"כ ביטן בכלי התקשורת כי נערכו האזנות סתר בלתי-חוקיות בעניינו~~. כזכור, התיזה שאומצה בידי היועץ ופ.מ. היא כי כל עוד קיימת עילת האזנה מלאה ליעד ההאזנה כחשוד ולא כ"מוביל" לחבר-הכנסת, הרי שאף אם נקלטות שיחות עם חבר הכנסת, אין מקום להימנע א-פריורית מהגשת בקשה ל"פתיחתן" מחשש להפרת הוראות חוק חסינות חברי הכנסת. תיזה זו אושרה לאחרונה בהחלטתו של השופט ירון לוי מבית-המשפט המחוזי בתל-אביב בת.פ. (מחוזי ת"א) 16512-08-17 **פאינה קירשנבאום נ' מדינת ישראל** (החלטה מיום 7.6.2018).

אם וכאשר יידון תיק ביטן בבית-המשפט, והתביעה תראה כי בחלק מהמקרים, כאשר עמדה הצדקה עצמאית להאזנה ליעד ההאזנה כחשוד, ביקשנו גם את "פתיחת" השיחות עם חבר הכנסת, ואילו בחלק אחר של המקרים, כאשר עם הזמן החשד לא התבסס נגד אחד מיעדי ההאזנה – נמנענו מלבקש "לפתוח" את השיחות עם חבר הכנסת – דומה כי עמדתנו המשפטית בעניין פתיחת שיחות בדרך-אגב עם חברי-כנסת תתחדד ותתחזק.

חיים ויסמונסקי

העתק:

גבי ליאת בן-ארי שווקי, פרקליטת מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה)